เรื่องน่าอ่าน
ศ.ดร.ศรีศักดิ์ จามรมาน

แกะรอย กฎหมายลิขสิทธิ์

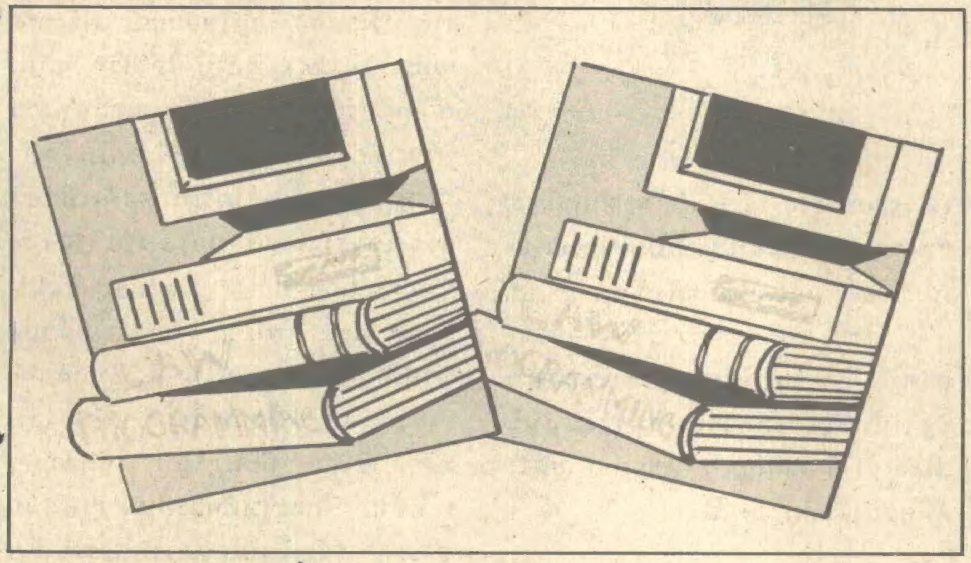

ย้อนอดีตสู่ความเป็นมาของกฎหมายลิขสิทธิ์ ตั้งแต่ฉบับแรกของโลกจนถึง...

เนื่องจากกฎหมายลิขสิทธิ์ที่กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรใน พ.ศ. 2536-2537 นี้ ระบุอย่างชัดเจนว่าจะให้ความคุ้มครองโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฉะนั้นนักคอมพิวเตอร์ทั้งหลายจึงพากันสนใจกฎหมายลิขสิทธิ์ วารสารไมโครคอมพิวเตอร์คงจะเห็นว่าผมเคยเป็นประธานคณะทำงานปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ให้คุ้มครองโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และปัจจุบันเป็นรองประธานกรรมาธิการพิจารณากฎหมายลิขสิทธิ์ของสภาผู้แทนราษฎร จึงมาเชิญให้ผมช่วยเขียนคุยกับท่านผู้อ่านในด้านลิขสิทธิ์ ผมขอออกตัวไว้ ณ ที่นี้ ว่าความเห็นที่นำมาคุยกันนี้ไม่ใช่ในนามของคณะทำงานหรือคณะกรรมาธิการ แต่เป็นความเห็นส่วนตัวในฐานะประชาชนคนหนึ่ง ที่เผอิญเป็นนักคอมพิวเตอร์อยู่ด้วย

เพื่อความเข้าใจอันดี ผมขอย้อนหลังไปเริ่มคุยกันตั้งแต่ประวัติวิวัฒนาการกฎหมายลิขสิทธิ์ หลักการกฎหมายลิขสิทธิ์ คำนิยามในกฎหมายลิขสิทธิ์ การคุ้มครอง ข้อยกเว้น และเรื่องอื่น ๆ ฉบับละเรื่องสองเรื่อง แล้วแต่ว่าเรื่องใดจะสั้นยาวเพียงใด

กฎหมายลิขสิทธิ์เริ่มต้นที่อังกฤษ

ในคริสตศตวรรษที่ 12 ชาวยุโรปสนใจวรรณคดีกรีกและลาตินกันมาก มีการใช้มือเขียนเอกสารต้นฉบับ และใช้มือคัดลอกเอกสาร จึงทำงานได้จำนวนน้อย ไม่ก่อให้เกิดปัญหามากมายอะไร

ต่อมาเทคโนโลยีการพิมพ์ที่ได้เริ่มต้นจากเมืองจีนได้เผยแพร่เข้าไปในยุโรป และพอถึงปี พ.ศ. 1993 ขอเน้นว่าเป็นพุทธศักราชนะครับไม่ใช่คริสตศักราช ชาวเยอรมัน ชื่อ กูเต็นเบิร์ก (Gutenberg) จึงได้คิดค้นการพิมพ์แบบเคลื่อนไหวได้ (Movable Type) ขึ้น พอถึง พ.ศ. 2019 ชาวอังกฤษชื่อ แคกสตัน (William Caxton) ได้รวมกันกับพรรคพวกตั้งกลุ่มผู้ประกอบการด้านหนังสือขึ้น เรียกว่า สเตชันเนอร์ (Stationer's) ดำเนินกิจการด้านหนังสือมาจนถึง พ.ศ. 2099 สมเด็จพระราชินีแมรี่ ที่ 1 (Queen Marry I) จึงมีพระบรมราชานุญาตให้บริษัทสเตชั่นเนอร์ เป็นผู้ผูกขาดการพิมพ์หนังสือ ใครจะพิมพ์หนังสืออะไรจำหน่ายจ่ายแจกก็ต้องนำไปจดทะเบียนกับบริษัทหรือสมาชิกของบริษัท นับได้ว่าเป็นกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับแรก แต่ให้ความคุ้มครองผู้พิมพ์ ไม่ใช่ผู้สร้างสรรค์ ต่อจากนั้นก็ได้มีการออกกฤษฎีกาและ

ประกาศใช้กฎหมายในอังกฤษอีกหลายฉบับเกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายหนังสือ

กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับแรกที่คุ้มครองผู้สร้างสรรค์

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2253 อังกฤษจึงได้ประกาศใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับแรกที่คุ้มครองผู้สร้างสรรค์ กฎหมายฉบับนี้มีชื่อเรียกว่า กฎหมายแห่งพระราชินีแอนน์ (Statue of Anne) โดยให้มีอายุการคุ้มครองเป็นสองประเภทคือ

ประเภทแรก งานที่สร้างสรรค์ก่อนออกกฎหมาย ให้มีอายุคุ้มครอง 21 ปี

ประเภทที่สอง งานที่สร้างสรรค์ตั้งแต่วันมีผลใช้บังคับของกฎหมายเป็นต้นไป ให้มีอายุการคุ้มครองเพียง 14 ปี นับแต่วันโฆษณาครั้งแรก

เนื่องจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์มักจะล้าสมัยเร็วกว่างานวรรณกรรม แล้วงานวรรณกรรรมในสมัยพระราชินีแอนน์ยังให้การคุ้มครองเพียง 14 ปี ถ้ามีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ขึ้นมาในสมัยนั้น ก็คงจะได้รับการคุ้มครองไม่เกิน 14 ปี น่าจะใช้อายุการคุ้มครองสั้น ๆ แบบของพระราชินีแอนน์สำหรับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันนะครับ

สหรัฐคุ้มครองลิขสิทธิ์

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2326 รัฐสภาอเมริกันมีมติว่า รัฐบาลกลางไม่มีกฎหมายบัญญัติการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไว้ แต่ให้เป็นหน้าที่ของรัฐต่าง ๆ ที่จะออกกฎหมายลิขสิทธิ์เอาเอง ถึงปี พ.ศ. 2329 ปรากฏว่ายกเว้นรัฐเดลาแวร์ แล้วอีก

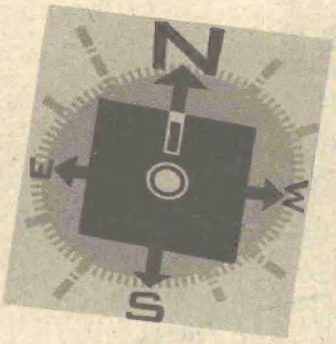

12 รัฐในบรรดา 13 รัฐได้นำเอากฎหมายของพระราชินีแอนน์ไปเป็นแบบอย่างในการออกกฎหมายลิขสิทธิ์

ถึงปี พ.ศ. 2333 สหรัฐจึงประกาศบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ทั่วทุกรัฐ โดยใช้อายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์เพียง 14 ปี แต่อนุญาตให้ขอต่ออายุการคุ้มครองได้อีก 14 ปี

การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ

ฝรั่งเศสได้ออกกฎหมายลิขสิทธิ์แบบเดียวกับกฎหมายแห่งพระราชินีแอนน์ เมื่อ พ.ศ. 2336 แต่ยังไม่มีการให้การคุ้มครองระหว่างประเทศ จนถึง พ.ศ. 2395 ฝรั่งเศสจึงได้ขยายการคุ้มครองงานสร้างสรรค์ออกไปโดยไม่คำนึงถึงแหล่งกำเนิดของงาน ซึ่งนับว่าเป็นรากฐานของการพัฒนาลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ

การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศนั้นมักจะทำเป็นสนธิสัญญาทวิภาคี โดยให้การคุ้มครองแก่งานของประเทศภาคีเท่าที่ได้ให้การคุ้มครองแก่คนของตนในประเทศของตน เช่น รัสเซียได้ทำสัญญาทวิภาคีกับรัฐต่าง ๆ ของเยอรมันรัฐละฉบับ

อนุสัญญาเบอร์น

การคุ้มครองลิขสิทธิ์โดยสนธิสัญญาทวิภาคีนั้นทำให้การคุ้มครองในแต่ละประเทศแตกต่างกันไปตามแต่จะกำหนดในสนธิสัญญาแต่ละฉบับ ฉะนั้น ในปี พ.ศ. 2427 ประเทศต่าง ๆ รวม 10 ประเทศ คือ เบลเยี่ยม ฝรั่งเศส เยอรมันนี ไฮติ อิตาลี ไลบีเรีย สเปน สวิตเซอร์แลนด์ ตูนิเซีย และสหราชอาณาจักรอังกฤษ ได้ร่วมกันจัดทำ "อนุสัญญาเบอร์นเพื่อการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม" (Berne Convention for Protection of Literary and Artistic Works) แล้วลงนามกัน ณ กรุงเบอร์น ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2429 ต่อมาก็มีประเทศต่าง ๆ เข้าเป็นภาคีและให้สัตยาบัน รวม 40 ประเทศ จัดตั้งเป็นสหภาพเบอร์นเพื่อการคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม (Berne Union for the Protection of Literary and Artistic Works)

การแก้ไขอนุสัญญาเบอร์น

หลังจากที่อนุสัญญาเบอร์นได้ใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2430 ได้มีการแก้ไขปรับปรุงอีก 7 ครั้ง ดังต่อไปนี้

(1) แก้ไข ณ กรุงปารีส พ.ศ. 2439 (The Paris Additional Act, 1896)

(2) ฉบับปรับปรุง ณ กรุงเบอร์ลิน พ.ศ. 2451 (The Berlin Act, 1908)

(3) พิธีสารเพิ่มเติม พ.ศ. 2457 (The Berne Additional Protocol, 1914)

(4) ฉบับปรับปรุง ณ กรุงโรม พ.ศ. 2471 (The Rome Act, 1928)

(5) ฉบับปรับปรุง ณ กรุงบรัสเซลส์ พ.ศ. 2491 (The Brussels Act, 1948)

(6) ฉบับปรับปรุง ณ กรุงสตอคโฮล์ม พ.ศ. 2510 (The Stockholm Act, 1967)

(7) ฉบับปรับปรุง ณ กรุงปารีส พ.ศ. 2514 (The Paris Act, 1971)

ไทยเข้าเป็นภาคีเบอร์น

ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกอนุสัญญาเบอร์นและถูกผูกพันเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2474 โดยในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศนั้น ประเทศไทยเป็นสมาชิกของอนุสัญญาเบอร์นฉบับกรุงเบอร์ลิน 2451 (The Berlin Act, 1908) และพิธีสารเพิ่มเติมฉบับปี พ.ศ. 2457 (The Berne Additional Protocol, 1914) แล้วในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารองค์การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศนั้น ประเทศไทยในปัจจุบันก็เป็นสมาชิกอนุสัญญาเบอร์นฉบับปรับปรุง ณ กรุงปารีส พ.ศ. 2514 (The Paris Act, 1971)

อนุสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์สากล

นอกจากอนุสัญญาเบอร์นแล้ว ก็มีอนุสัญญาอีกฉบับหนึ่งที่ให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ เรียกว่า อนุสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์สากล พ.ศ. 2495 (The Universal Copyright Convention of 1952) อนุสัญญานี้ผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2498 มีประเทศต่าง ๆ ลงนามเป็นภาคี 40 ประเทศ รวมทั้งสหรัฐอเมริกาด้วย แต่ไม่รวมประเทศไทย อายุแห่งความคุ้มครองกำหนดไว้ให้เป็นไม่น้อยกว่า 25 ปี

อเมริกาเข้าอนุสัญญากรุงเบอร์น

จะเห็นได้ว่าอเมริกากับไทยนั้นในตอนต้น ๆ อยู่ในอนุสัญญาคุ้มครองลิขสิทธิ์คนละฉบับ จนกระทั่ง พ.ศ. 2531 รัฐสภาอเมริกันจึงอนุมัติให้ประธานาธิบดีเรแกนลงนามในกฎหมายให้อเมริกาเป็นภาคีอนุสัญญากรุงเบอร์น ทำให้งานสร้างสรรค์ของอเมริกันได้รับความคุ้มครองในประเทศไทย และงานสร้างสรรค์ของไทยได้รับความคุ้มครองในอเมริกาตามนัยแห่งอนุสัญญากรุงเบอร์น

ไทยมีสัญญาทวิภาคีกับอเมริกา

เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2463 ได้มีการลงนามกันที่กรุงวอชิงตัน ดีซี ในสัญญาระหว่างกรุงสยามกับสหปาลีรัฐอเมริกา และได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกันเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2464 ระบุว่า พลเมืองหรือคนในบังคับของคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเมื่อได้ทำตามกฎหมายแล้ว จะต้องได้รับความคุ้มครองด้านลิขสิทธิ์ (สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า ชื่อการค้า และการออกแบบผลิตภัณฑ์) ในดินแดนและอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งเช่นเดียวกับพลเมืองหรือคนในบังคับของประเทศนั้น นั่นคือ ไทยและอเมริกาให้การคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งกันและกันโดยสนธิสัญญาทวิภาคีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2464

การปรับปรุงสนธิสัญญาทวิภาคีกับอเมริกา

สนธิสัญญาทวิภาคีกับอเมริกาเมื่อ พ.ศ. 2463 นั้น ต่อมาได้มีการทำสัญญากันใหม่ที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2480 เรียกว่า สนธิสัญญาทางไมตรีพาณิชย์และการเดินเรือ

สนธิสัญญาฉบับ พ.ศ. 2480 นั้นได้ถูกยกเลิกโดยสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างพระราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกัน ณ กรุงวอชิงตัน ดีซี เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2511 ระบุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมและศิลปกรรมซึ่งกันและกัน

กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับแรกของไทย

สำหรับประเทศไทยนั้น กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับแรกได้เกิดขึ้นมาเมื่อ พ.ศ. 2435 ในรูปของประกาศหอพระสมุดวชิรญาณ ร.ศ. 111 (พ.ศ. 2435) ลงวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2435 โดยในปฐกถาเรื่องพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม ซึ่งเจ้าคุณพ่อของผมเอง คือพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ (วัน จามรมาน) ได้แสดงไว้ ระบุว่า "แต่นี้ต่อไปห้ามไม่ให้ผู้ใดเอาเรื่องความต่าง ๆ ที่ได้ลงพิมพ์ในหนังสือวชิรญาณ

วิเศษแล้วแต่ปีก่อน ๆ และปีนี้ทั้งปีต่อไปไปพิมพ์เป็นหนังสือเล่มหรือหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใด นอกจากที่ขอนุญาตต่อกรรมสัมปาทิกสภาได้แล้วนั้นเป็นอันขาด"

จะเห็นได้ว่ากฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับแรกของไทย ก็คล้ายกับฉบับแรกของอังกฤษในแง่ที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้พิมพ์ แทนที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้เขียนหรือผู้สร้างสรรค์ แต่ก็พอจะอธิบายได้ว่าผู้เขียนได้รับค่าเขียนแล้ว จึงถือว่าการที่ได้รับค่าเขียนนั้น เป็นการขายหรือโอนลิขสิทธิ์ให้แก่หอพระสมุดวชิรญาณ

ประกาศหอพระสมุดวชิรญาณนี้เป็นพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงถือเป็นกฎหมาย แม้จะไม่มีบทกำหนดโทษระบุไว้ในประกาศ ผู้ไม่ปฏิบัติตามก็เป็นผู้ขัดพระบรมราชโองการ ซึ่งอาจจะได้รับโทษตามแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

พระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ

กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับที่ 2 ของไทยได้มีขึ้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2444 ในรูปของพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ โดยในปาฐกถาพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ได้ระบุเหตุผลในการประกาศใช้กฎหมายฉบับนั้นว่า "ทุกวันนี้เมื่อมีผู้ใดได้อุตสาหะแต่งหนังสือขึ้นด้วยสติปัญญาและวิชาความรู้ของตน เพื่อพิมพ์จำหน่ายให้เกิดผลประโยชน์ ถ้าหนังสือเรื่องใดจำหน่ายได้มาก ก็มักมีผู้อื่นบังอาจเอาหนังสือเรื่องนั้นไปพิมพ์ขึ้นขายโดยพลการ กระทำให้เสื่อมทรามผลประโยชน์ซึ่งสมควรจะได้แก่ผู้แต่ง

โดยความชอบธรรมมีอยู่เนือง ๆ และการอย่างนี้ในนานาประเทศโดยมากย่อมมีกฎหมายห้ามปรามมิให้ผู้อื่นคัดลอกหรือพิมพ์จำหน่ายหนังสือซึ่งผู้แต่งมิได้อนุญาต"

พระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ ร.ศ. 120 (พ.ศ. 2444) มี 18 มาตรา ให้ความคุ้มครองเฉพาะหนังสือและมีอายุแห่งการคุ้มครองตลอดอายุผู้แต่งและต่อไปอีก 7 ปี แต่ถ้ารวมกันแล้วไม่ครบ 42 ปีก็ให้มีกรรมสิทธิ์อยู่ต่อไปจนรวมได้ 42 ปี นับแต่วันที่ได้รับลิขสิทธิ์ ส่วนบทกำหนดโทษนั้น มีเฉพาะทางแพ่ง คือให้เรียกค่าสินไหมทดแทนหรือค่าทำขวัญได้ แต่ไม่มีโทษทางอาญา

พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ

เมื่อใช้พระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ ร.ศ. 120 มาได้เพียง 14 ปี ก็ได้มีการออกพระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ พ.ศ. 2457 โดยมีเหตุผลในคำปรารภว่า "เป็นเวลาอันสมควรที่จะแก้ไขพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ ร.ศ. 120 เพื่อขยายให้คุณประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้แผ่ไพศาลไปถึงบุคคลอื่นที่มิใช่ผู้แต่งหนังสือ และจะได้ทำให้บรรดาครูกับผู้แสดงปาฐกถาและผู้แต่งเรื่องราวต่าง ๆ มีอุตสาหะกระทำการแต่งหนังสือต่าง ๆ ให้เป็นคุณประโยชน์แก่บ้านเมืองยิ่งขึ้น..."

พระราชบัญญัติฉบับแก้ไข พ.ศ. 2457 นี้มีเพิ่มเติมอีก 22 มาตรา เพิ่มความคุ้มครองจากหนังสือให้รวมถึงสมุด หนังสือเล่มเล็ก หรือกระดาษที่มีอักษรพิมพ์ เช่น เพลง แผนที่ ตัวอย่างละคร ฯลฯ แต่จะได้รับความคุ้มครองก็ต่อเมื่อได้นำมาจดทะเบียนและต้องพิมพ์ "มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ" ไว้ที่หน้าหรือปกหน้าให้เห็นได้โดยง่ายด้วย

พระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม

เมื่อได้ใช้พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ พ.ศ. 2457 มาได้ 18 ปี ก็ได้มีการประกาศใช้ "พระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2474" เมื่อ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2474 โดยพระราชบัญญัติใหม่นี้ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2444 และ พ.ศ. 2457 แล้วเพิ่มการคุ้มครองให้เป็นไปตามอนุสัญญากรุงเบอร์น โดยในปาฐกถาพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์กล่าวว่า ประเทศไทยได้ลงนามในสนธิสัญญาทวิภาคีกับประเทศต่าง ๆ มีข้อความว่า "...อนึ่งรัฐบาลสยามรับรองว่า ในทันใดที่กฎหมายไทยเป็นอันได้ใช้แก่คนสังกัดชาติของไพรัชประเทศทุก ๆ ประเทศแล้ว จะได้จัดกฎหมายนั้นให้อนุรูปกลมเกลียวกับหลักของ...อนุสัญญาระหว่างประเทศที่ทำ ณ กรุงเบอร์นเมื่อวันที่ 9 กันยายน

ค.ศ. 1886 เพื่อคุ้มครองวรรณคดีและศิลปคดี และที่ได้แก้ไขใหม่ ณ กรุงเบอร์ลิน เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน ค.ศ. 1908 และที่บูรณะโดยโปรโตคอลเพิ่มเติม ซึ่งลงชื่อกัน ณ กรุงเบอร์น เมื่อวันที่ 20 มีนาคม ค.ศ. 1914 และภายหลังได้ทำการดัดแปลงโดยอนุรูปเช่นว่านี้แล้ว รัฐบาลสยามจะต้องเข้าเป็นภาคีในเอกสารความตกลงทางทูตเหล่านี้โดยพลัน"

พระราชบัญญัตินี้มี 33 มาตรา ระบุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ โดยที่ในประเทศนั้นคุ้มครองตลอดชีวิตผู้ประพันธ์และต่อไปอีก 30 ปี ส่วนการคุ้มครองระหว่างประเทศให้เฉพาะงานที่ได้โฆษณาในต่างประเทศที่เป็นสมาชิกสันนิบาตลิขสิทธิ์ โดยให้มีอายุการคุ้มครอง 30 ปี ต่อจากที่ผู้ประพันธ์สิ้นชีวิต ยกเว้นถ้ากฎหมายต่างประเทศให้การคุ้มครองสั้นกว่านี้ก็ให้งานที่โฆษณาในต่างประเทศได้รับการคุ้มครองเท่ากับในต่างประเทศนั้น

บทกำหนดโทษมีทั้งทางแพ่งและทางอาญา แต่ระวางโทษต่ำ คือปรับไม่เกิน 50 บาททุกสำเนาจำลอง และไม่เกิน 500 บาทสำหรับการค้ารายใดรายหนึ่ง นอกจากนั้นยังมีอายุความไม่เกิน 3 ปี

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเหตุผลระบุไว้ในตอนท้ายพระราชบัญญัติว่า "โดยที่พระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช 2474 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์จึงล้าสมัย และไม่ให้ความคุ้มครองได้กว้างขวางเพียงพอ นอกจากนั้น อัตราโทษที่กำหนดไว้เดิมก็ต่ำมาก ทำให้มีการละเมิดกฎหมายอยู่เสมอ สมควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น"

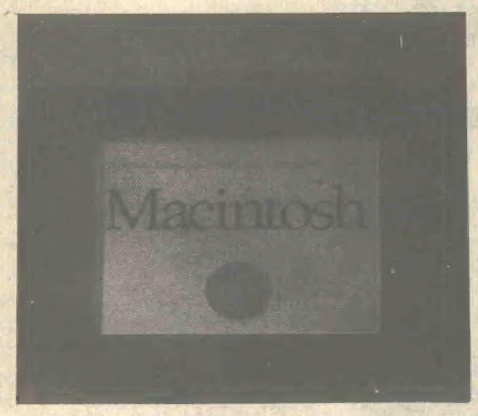

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 มี 50 มาตรา เปลี่ยนแปลงอายุแห่งการคุ้มครองจาก 30 ปี เป็น 50 ปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย และเพิ่มบทกำหนดโทษซึ่งเดิมมีโทษปรับสถานเดียวและปรับไม่เกิน 500 บาท เป็นมีโทษทั้งปรับและจำ โดยให้ปรับได้ถึง 200,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี และปรับได้ถึง 200,000 บาท และผู้ใดทำความผิดแล้วเมื่อพ้นโทษยังไม่ครบ 5 ปี กระทำความผิดอีกให้วางโทษทวีคูณ ค่าปรับให้จ่ายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์เป็นจำนวนกึ่งหนึ่ง และให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิที่จะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งสำหรับส่วนที่เกินจำนวนเงินค่าปรับที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้รับแล้วนั้น

งานที่มีลิขสิทธิ์อยู่แล้วตามพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2474 ในวันที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 ใช้บังคับให้ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2521

งานที่ได้ทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 ใช้บังคับและไม่มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2474 แต่เป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2521 ให้ได้รับการคุ้มครองสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2521

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2536

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 นั้นยังมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าจะมีพระราชบัญญัติใหม่มาใช้แทน เช่น ถ้าร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ที่กำลังพิจารณากันอยู่ในสภาในปลายปี พ.ศ. 2536 นี้ ได้รับการอนุมัติประกาศในราชกิจจานุเบกษาในปลายปี พ.ศ. 2536 ก็จะเป็นพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2536 หรือถ้าได้รับอนุมัติประกาศในราชกิจจานุเบกษาใน พ.ศ. 2537 ก็จะเป็นพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ส่งท้าย

ในบทความนี้ขอจบเพียงเท่านี้ก่อน แล้วในบทความต่อไปจะได้คุยกันถึงเรื่องหลักการแห่งลิขสิทธิ์